

DATGANIAD PRIFYSGOL ABERYSTWYTH YNGHYLCH CAETHWASIAETH FODERN A MASNACHU POBL 2021

CRYNODEB

Rydym wedi ymrwymo i wella ein harferion er mwyn gwrthsefyll y camfanteisio sy'n digwydd yn sgil caethwasiaeth a masnachu pobl. Er mwyn cyflawni hyn, rydym wedi ymrwymo i ddeall risgiau caethwasiaeth fodern a sicrhau na cheir unrhyw gaethwasiaeth fodern yn ein busnes ni ein hunain nac yn ein cadwyni cyflenwi.

Gwneir y datganiad hwn yn unol ag adran 54(1) Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 (fel y'i diwygiwyd wedi hynny), a dyma ein datganiad caethwasiaeth a masnachu pobl am y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31/07/2021. Yn ogystal, mae'r datganiad hwn yn nodi ymrwymiadau'r Brifysgol mewn perthynas â Chod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi.

RHAGARWEINIAD GAN GYNGOR Y BRIFYSGOL

Mae caethwasiaeth fodern yn drosedd ac mae methiant y Wladwriaeth i'w hatal, ac i amddiffyn y rheini sy'n dioddef yn ei sgil, yn torri hawliau dynol sylfaenol. Mae iddi lawer ffurf, megis caethwasiaeth, caethwasanaeth, llafur dan orfod a llafur gorfodol, a masnachu pobl. Yr hyn sy'n gyffredin iddynt oll yw bod rhyddid unigolyn yn cael ei gyfyngu gan unigolyn arall, a hynny er mwyn camfanteisio arnynt er elw personol neu fasnachol.

Gwneir y datganiad hwn yn unol ag adran 54(1) Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 (fel y'i diwygiwyd wedi hynny), a dyma ein datganiad caethwasiaeth a masnachu pobl am y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31/7/2021.

STRWYTHUR SEFYDLIADOL

Yn unol â Siarter Frenhinol Atodol Prifysgol Aberystwyth, y Cyngor yw "corff llywodraethol goruchaf y Brifysgol" ac mae'n gyfrifol am "benderfynu ar gyfeiriad strategol y Brifysgol ac am y modd y gweithredir materion ariannol a gweinyddol, a materion eraill y Brifysgol, yn unol â'i hamcanion".

Yr Is-Ganghellor, sef prif swyddog academiaidd, gweinyddol a chyfrifo'r sefydliad, sydd â'r cyfrifoldeb am reolaeth weithredol feunyddiol y Brifysgol - ac er y bydd yn cadw arolygaeth strategol gyffredinol, bydd hefyd yn dirprwyo nifer o swyddogaethau gweithredol i'r swyddogion priodol.

EIN CADWYNI CYFLENWI

Mae'r Brifysgol yn gwario dros £44m ar nwyddau, gwasanaethau a gwaith heblaw am gyflogau. Mae'r Brifysgol yn cyflawni ei hanghenion mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian ar sail oes gyfan, o ran creu budd nid yn unig i'r sefydliad ond hefyd i'r gymdeithas a'r economi, gan wneud cyn lleied â phosibl o niwed i'r amgylchedd.

Yn fras, gellir rhannu cadwyni cyflenwi'r Brifysgol yn bum prif gategori, sef:

- Nwyddau Traul a Chyfarpar Labordai
- Adnoddau Llyfrgell
- Gwasanaeth Proffesiynol
- Cyfarpar a Gwasanaethau TGCh
- Nwyddau, Gwasanaethau a Gwaith yr Ystadau.

Y prif gategoriâu lle ceir risgiau perthnasol yw nwyddau swyddfa, nwyddau traul labordai, cyfarpar TGCh, a rhai o wasanaethau'r ystadau, er enghraifft gwasanaethau glanhau a ddaw o ffynonellau allanol o bryd i'w gilydd.

Mae Prifysgol Aberystwyth yn aelod o Gonsortium Pwrcasu Addysg Uwch Cymru (HEPCW). Mae'r Consortium yn gweithio'n effeithiol ochr yn ochr â'r consortia pwrcasu cyfatebol i brifysgolion eraill Prydain a grwpiau cenedlaethol, a cheir perthynas flaengar a llwyddiannus rhyngddynt a'i gilydd.

Mae'r rhaglen gyd-gontractio yn cynnig portffolio cydweithrediadol cynhwysfawr ac aeddfed, sy'n cynnwys rhai o'r categorïau uchel eu risg a restrir uchod.

Mae mwyfwy o'n cyflenwyr yn y categorïau uwch eu risg hyn wedi ymrwymo i God Sylfaenol y Fenter Masnachu Moesegol (Ethical Trading Initiative) ac mae Consortia Pwrcasu Prifysgolion Prydain yn gweithio i sicrhau bod y cyflenwyr sy'n weddill yn y categorïau hyn yn ymuno â hwy. Seiliwyd Cod Sylfaenol yr ETI ar gonfensiynau'r Sefydliad Llafur Rhyngwladol (ILO) ac mae'n god arferion llafur a gydnabyddir yn rhyngwladol, sy'n mynnu:

1. Bod cyflogaeth yn rhywbeth i'w ddewis yn rhydd;
2. Bod y rhyddid i ymgysylltu a'r hawl i gydfargeinio yn cael eu parchu;
3. Bod amodau gwaith yn ddiogel a glanwaith;
4. Na ddefnyddir llafur plant;
5. Bod cyflog byw yn cael ei dalu;
6. Nad yw'r oriau gwaith yn ormodol;
7. Na cheir gwahaniaethu;
8. Bod cyflogaeth reolaidd yn cael ei darparu;
9. Na chaniateir triniaeth lem nac annynol;
10. Bod polisi ysgrifenedig ar gyflogaeth foesegol yn cael ei lunio;
11. Bod polisi ysgrifenedig i gefnogi chwythwyr chwiban yn cael ei lunio;
12. Bod aelodaeth o undebau llafur yn cael ei chefnogi.

Cyfarpar TGCh

Mae Prifysgol Aberystwyth yn rhan o nifer o gytundebau pwrcasu cydweithrediadol ar gyfer cyfarpar TGCh.

Trwy'r cytundebau pwrcasu cydweithrediadol hyn, mae'r Brifysgol yn cefnogi egwyddorion Electronics Watch, sef mudiad monitro annibynnol sy'n gweithio i ennill parch i hawliau gweithwyr yn y diwydiant electroneg byd-eang, trwy gyfrwng pwrcasu cyhoeddus cymdeithasol-gyfrifol yn Ewrop. Rydym yn cydweithio â'n cyflenwyr dan gontract i gyflwyno ac ymrwymo i drefniadau monitro newydd os yw

codau ymddygiad corfforaethol a pholisïau ac arferion archwilio cymdeithasol yn methu o ran eu tryloywder a'u heffeithiolrwydd.

EIN POLISÏAU AR GAETHWASIAETH A MASNACHU POBL

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau nad oes unrhyw gaethwasiaeth fodern na masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi nac yn unrhyw ran o'n busnes.

Yng ngoleuni'r rhwymedigaeth i adrodd ar fesurau i sicrhau bod pob rhan o'n busnes a'n cadwyn gyflenwi'n rhydd o gaethwasiaeth, byddwn yn adolygu ein polisiau a'n gweithdrefnau ar gyfer y gweithle er mwyn asesu pa mor effeithiol ydynt o ran canfod a mynd i'r afael â materion sy'n berthnasol i gaethwasiaeth fodern. Bydd y Brifysgol hefyd yn ystyried y polisiau hynny sy'n cael eu datblygu gan y llywodraeth ynghylch cadwyni cyflenwi moesegol.

Bydd ein polisiau a'n gweithdrefnau ar gyfer y gweithle yn dangos ein hymrwymiad i weithredu'n foesegol a chydag uniondeb ym mhob un o'n cysylltiadau busnes, ac i gyflwyno a gorfodi systemau a rheolaethau effeithiol i sicrhau na cheir caethwasiaeth fodern na masnachu pobl yn unrhyw ran o'n cadwyni cyflenwi.

PROSES AU DIWYDRWYDD DYLADWY A'U HEFFEITHIOLRWYDD

Rydym wedi rhoi mentrau ar waith i gyflwyno systemau a fydd yn:

- Canfod ac asesu meysydd lle ceir risg bosibl yn ein cadwyni cyflenwi
- Lleihau'r risg bod caethwasiaeth a masnachu pobl yn digwydd yn ein cadwyni cyflenwi
- Cadw golwg ar feysydd lle ceir risg bosibl yn ein cadwyni cyflenwi
- Diogelu unigolion sy'n chwythu'r chwiban.

Mae'r Brifysgol wedi nodi'r prif gategoriâu risg ym meysydd ein gwariant ac wedi rhoi prosesau yn eu lle i sicrhau y bydd yr holl ymarferion caffael newydd yn mynnu bod yr holl ddarpar gyflenwyr yn cadarnhau eu bod yn gweithredu'n unol â gofynion y Ddeddf Caethwasiaeth Fodern (2015).

Yn ogystal, mae'r Brifysgol wedi cymryd camau i gyflwyno'r cyflog byw gwirfoddol yn llawn, a chafodd ei hachredu'n gyflogwr Cyflog Byw yn 2018.

HYFFORDDIANT

Er mwyn sicrhau dealltwriaeth drwyadl o risgiau caethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi a'n sefydliad, rydym wedi codi ymwybyddiaeth ymhlith ein staff ynglŷn â chaethwasiaeth fodern a thorri hawliau dynol. Mae'r staff sy'n gweithio ym maes caffael wedi cwblhau hyfforddiant ar-lein ar gaffael a chyflenwi moesegol.

Cod Ymarfer: Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi

Yn 2017, lansiodd Llywodraeth Cymru God Ymarfer ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi, er mwyn sicrhau bod holl sefydliadau'r sector cyhoeddus yn cymryd camau i ddileu arferion cyflogaeth anghyfreithlon ac anfoesebol ac i sicrhau bod gweithwyr ymhob rhan o'r gadwyn gyflenwi'n cael eu trin yn deg. Mae'r Brifysgol wedi llofnodi'r Cod Ymarfer hwn, gyda'r bwriad o gydymffurfio â 12 ymrwymiad a gynlluniwyd i ddileu caethwasiaeth fodern a chefnogi arferion gwaith moesegol.

Mae cynllun gweithredu wedi cael ei ddatblygu i roi sylw i'r 12 ymrwymiad sydd yn y Cod Ymarfer.

PERFFORMIAD O RAN EIN HAMCANION AR GYFER 2020-21

Yn ystod 2020-21, a oedd yn flwyddyn anodd yng nghyd-destun effeithiau ymadael â'r UE a Phandemig y Coronafeirws, gwnaethom gynnydd serch hynny ar yr amcanion a bennwyd; mae'r adran hon yn tynnu sylw at y llwyddiannau hynny:

Gwneud mwy o waith ym maes cyflenwi tramor er mwyn categoreiddio rhagor ar wiriadau cydymffurfio ar gyfer cyflenwyr y tu allan i Brydain â deddfwriaeth Caethwasiaeth Fodern, yn gyson â'r gofynion cyfreithiol sy'n berthnasol. Bydd y gwaith hwn yn ehangu ac yn datblygu rhagor ar y mewnbwn a geir eisoes a, thrwy weithio â'n rheolwyr fframwaith yn y sector, bydd yn categoreiddio cyflenwyr yn ôl hanes cysondeb masnachu â'r Brifysgol yn gymesur â'r graddau y mae'r deddfwriaeth yn gymwys i'r cyflenwyr hynny, yn gyson â'u statws G20 a'u safle cyfreithiol cyfatebol.

Yn ystod y cyfnod adrodd, yr ydym wedi canolbwyntio ar ehangu ein gwybodaeth am ein cyflenwyr strategol, sydd wedi eu lleoli bron yn gyfan gwbl yn y Deyrnas Unedig. Serch hynny, nid ydym wedi colli golwg ar yr angen i graffu ar fanylion ein cyflenwyr tramor rheolaidd. O'r herwydd, rydym wedi defnyddio gwasanaethau arbenigwr academiaidd mewn materion Caethwasiaeth Fodern ym Mhrifysgol Aberystwyth. Gyda'u cymorth hwy, adolygwyd y Datganiad Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl, ac felly hefyd yr amcanion ar gyfer 2021/22. Ein hamcanion ar gyfer 2021/22 yw parhau â'r cysylltiad â'n harbenigwr academiaidd fel y gallwn gael ein harwain tuag at ymateb o'r radd flaenaf i'n portffolio o gyflenwyr tramor.

Datblygu system cofrestru/rheoli contractau i gynorthwyo'r gwaith o gadw cofnodion, i gofnodi arferion cyflogaeth ein cyflenwyr uchel eu risg, a darparu anogwr o fewn y system i sicrhau bod adolygiadau cyfnodol yn cael eu cynnal. Ein bwriad yw gwneud y defnydd mwyaf posibl o fodiwl rheoli contractau y system e-dendro a ariennir gan Lywodraeth Cymru pan fo modd er mwyn cyflawni'r gwaith hwn.

Yn ystod 2020/21, mae'r Brifysgol wedi datblygu 'llwyfan' caffael sy'n defnyddio'r arferion caffael gorau a chydabyddedig o ran blaengynllunio caffael. Mae'r llwyfan yn cynnwys data sy'n amlygu contractau presennol a phryniadau newydd arfaethedig a dyma gofrestr contractau gadarn gyntaf y Brifysgol. Mae'r cynlluniau datblygu pellach yn cael eu adlewyrchu yn ein hamcanion ar gyfer 2021/22 a amlinellir isod.

Datblygu rhagor ar yr angen i bob aelod o staff sydd â chyfrifoldeb am weithgareddau recriwtio a chaffael ledled y sefydliad gael hyfforddiant diweddarau gorfodol.

Yn ystod y cyfnod adrodd, rydym wedi ceisio datblygu atebion ar ffurf meddalwedd i fonitro nifer y staff sy'n dilyn cyrsiau diweddarau hyfforddiant. Mae'r gwaith hwn yn dal i fynd rhagddo.

EIN HAMCANION AR GYFER 2021-22

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i ddeall ei chadwyni cyflenwi'n well ac i weithio tuag at gynyddu tryloywder a chymryd mwy o gyfrifoldeb tuag at y bobl sy'n gweithio o fewn y cadwyni hynny. I gyrraedd y nod hwn, byddwn yn:

- Troi'r gofrestr contractau yn un awtomatig. Byddwn yn cynnal adolygiad strategol llawn o atebion o ran y farchnad ar ffurf amrywiol atebion ar-lein, gan gynnwys mynd ati i ddatblygu systemau cofrestr contractau/rheoli contractau sy'n gwbl awtomatig.
- Datblygu ein hymwneud â NETpositive i gynyddu nifer y cyflenwyr sydd wedi'u cofrestru gyda'r gwasanaeth a hyrwyddo materion cynaliadwyedd a gwerth cymdeithasol ym mhob rhan o'r gadwyn gyflenwi. Yn ail, datblygu rhyngwyneb rhwng y gofrestr contractau/system rheoli contractau a ddewisir a NETpositive Futures ar gyfer data cynaliadwyedd.
- Hyrwyddo rhagor ar yr angen am hyfforddiant Caethwasiaeth Fodern a chyflwyno system sy'n caniatáu monitro a chanfod y gofynion am hyfforddiant diweddarau.
- Cymryd camau pellach i ganfod cyflenwyr tramor y dylid eu cynnwys mewn monitro ac ymgysylltu parhaus, gan fanteisio ar gyngor gan arbenigwyr academiaidd Prifysgol Aberystwyth.

